

سرشناسه: گابریل، آفونس، ۱۸۹۴ - ۱۹۷۵ م.

خواجہ نوری (خواجہ نوریان) ، تکمیل و تصحیح از ہومان خواجہ نوری .

مشخصات نشر : تهران : اساطیر ، ۱۳۹۳ .

مشخصات ظاهری : ۵۲۰ ص : مصور ، نقشه . (انتشارات اساطیر ، ۵۷۰)

شماره : 2 - 426 - 331 - 964 - 978

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیا

Die Erforschung Persiens, 1952

یادداشت : عنوان اصلی :

موضوع: ایران -- جغرافیا -- مسائل متفرقه .

سه افزوده : خواجه نوری ، فتحعلی ، ۱۲۷۷ - ۱۳۴۱ ، مترجم .

شناسه افزوده: خواجه نوری، هومان، ۱۳۱۲ - ، مصحح.

DSR۲۳/گی ۲ ت ۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۸۷۹۵۳

ردہ بند دیویہ ۹۱۵/۰

قیمت : ۳۲۰۰۰ تومان

اثرات امایر

تحقیقات جغرافیایی راجع به ایران

نویسنده : آلفونس گابریل

ترجمہ: فتح علی خواجہ نوری

تکمیل و تصحیح : ہومان خواجہ نوری

حجۃ اول : ۱۳۹۳

لیتوگرافی : طیف نگار

جواب : دینا

شمارگان : ۷۷۰ نسخه

شماره: ۲ - ۴۲۶ - ۳۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: میدان فردوسی، اول ایرانشهر جنوبی، ساختمان ۱۰ (پلاک ۸ جدید)

تلفون: ۸۸۲۱۴۷۳ - ۸۳۰۰۱۴۸ نمابر: ۸۳۰۱۹۸۵

فهرست مندرجات

صفحه

۱۷

مقدمه

۲۱

۱ - قسمت اول: پیشقدمان

۲۱

فصل اول: یونانیان و رومیان

۳۰

فصل دوم: ساسانیان و ایرانیان

فصل سوم: اولین مسافران اروپایی در ایران؛ خاخام بنیامین اهل تولد

۴۶

Rabiner Benjamin von Indela

۵۵

فصل چهارم: تجار و مبلغان مارکوپولو Marco Polo

۶۹

فصل پنجم: مسافرت‌های تیمور تیمور

۷۶

فصل ششم: فرستادگان «ونیزی»

۸۲

فصل هفتم: طلایه تجار انگلیسی

فصل هشتم: اولین فرستادگان آلمانی به ایران. هاینریش فن پوزر Heinrich Von Poser ۸۳

فصل نهم: ماجراجویان (وارتما Varthema و شرمار Sheermar و دلاواله

۹۳

Della Valle و دیگران)

۱۱۱

فصل دهم: دون گارسیا دوسیلوا فیکوراو Don Garcia de Silva Figueroa

فصل یازدهم: مسافرت‌های زمینی به هندوستان از طریق ایران. توماس هربرت بدست

۱۱۹

آوردن منابع جدید تجارت از طرف انگلیسیها. توماس هربرت Thomas Herbert

فصل دوازدهم: آدام اولتاریوس Adam Olearius و یوهان آلبرشت فن مانسل

۱۲۸

Johann Albrecht von Mandelslo

۱۳۵

فصل سیزدهم: کشیشهای کاتولیک رومی

فصل چهاردهم: ژان شاردن Jean Chardin و مسافران دیگر فرانسوی معاصر او

۱۴۳

در ایران

۱۵۵

فصل پانزدهم: مسافران دیگر در زمان صفویه

۱۶۸

فصل شانزدهم: قرن ۱۸ پس از سقوط صفویه

بقیه فهرست مندرجات

قسمت دوم: عملیات تکمیلی

صفحه

۱۸۲	فصل هفدهم : جاء طلبی انگلیسها و فرانسویها
۱۹۸	فصل هیجدهم : مسافرتهاى تازه
۲۲۱	فصل نوزدهم : در جستجوی آثار باستانی
	نهمین بیستم : مأموریتهای گلدسمید Goldsmidt و اولین تحقیقات دربارهٔ
۲۳۶	زمینشناسی ایران
۲۵۱	فصل بیست و یکم : راجع به صحاری مجهول مرکزی
	فصل بیست و دوم : عملیات کلی دیگر (شمال غربی و غرب . شمال و شمال شرقی .
۲۶۷	جنوب)
۳۰۶	فصل بیست و سوم : استان شنایان
۳۱۶	فصل بیست و چهارم : Sven Hedin در ایران
۳۲۰	فصل بیست و پنجم : هفت روز مسافرت پ. م. سایکس P. M. Sykes
۳۳۰	فصل بیست و ششم : قبل از جنگ جهانی اول
۳۴۶	فصل بیست و هفتم : جنگ جهانی اول
	فصل بیست و هشتم : اکتشاف ایران در زمان معاصر (جنوب و غرب . شمال غرب
۳۵۶	و شمال. صحاری مرکزی و شرق)

فهرست عکسها

مقابل صفحه

- ۶۰ « ۱- نقشه ایران از روی نقشه فن آ. اولتاریوس (A. Olearius) (درمتن)
- ۶۴ « ۲- نقشه ایران از روی نقشه بطلمیوس Cl. Ptolomaeus
- ۶۵ « ۳- اودوریش بن یونو Oderich Von Pardenove
- ۶۵ « ۴- مارکو پولو Marco Polo
- ۸۰ « ۵- نقشه ایران استخراج از نقشه کاتور Mercator (۱۵۹۵)
- « ۶- نقشه کشور ایران در سال ۱۶۰۹ میل آورده آدریانوس رلاندوس (Adrianus Relandus)
- ۸۱ « ۷- نقشه ایران از هربرت (۱۶۲۸-۱۶۳۸) (درمتن)
- ۱۲۶ « ۸- نقشه ایران از اولتاریوس (۱۶۳۷-۱۶۳۸)
- ۱۳۶ « ۹- توماس هربرت Thomas Herbert
- ۱۳۷ « ۱۰- پترودلاواله Petro Della Valle
- ۱۶۰ « ۱۱- ژان باپتیست تاورنیه Jean Baptiste Tauerhier
- ۱۶۱ « ۱۲- نقشه دانویل D'Anville از خلیج فارس (۱۷۶۰)
- ۲۰۸ « ۱۳- خط سیر پوتینگر Pottinger در ایران (۱۸۱۰)
- ۲۰۹ « ۱۴- خط سیر نیبور Niebur در ایران (۱۷۶۵)
- ۲۱۶ « ۱۵- بازار گاد. قبرسیروس (برطبق يك نقاشی ش. تکیه Ch. Texier
- ۲۱۷ « ۱۶- طهران (برطبق يك نقاشی کرپورتر Ker Parter
- ۲۵۶ « ۱۷- کاروانسرا (قزوین) (برطبق يك نقاشی ا. فلاندن)
- ۲۵۷ « ۱۸- بازار (کاشان) (برطبق يك نقاشی ا. فلاندن E. Flandin
- ۲۸۸ « ۱۹- قم
- ۲۸۸ « ۲۰- داراب
- ۲۸۹ « ۲۱- ایستند Istind

صفحه	مقابل
۲۸۹	« ۲۲- کوه بنان (کوبینان مارکوپولو)
۳۵۲	« ۲۳- ایرانی اهل «سرحد»
۳۵۲	« ۲۴- يك نفر اهل بشاگرد بايك بره وحشی
۳۵۳	« ۲۵- لوت جنوبی در شمال بلوچ آب (زنگ احمد)
۳۵۳	« ۲۶- مؤلف در هودیان در سفر سوم ایران
۳۶۸	« ۲۷- گروه تخت سلیمان
۳۶۸	« ۲۸- شهر اوت (شهر صحرا) نزدیک پوزه گوشقال
۳۶۸	« ۲۹- سرای شن در لوت جنوبی
۳۶۹	« ۳۰- انکس هوائی از قلب پیشکوه که هنوز مورد تحقیقات قرار نگرفته (جلگه و لیا در خانه سعید مره)

www.ketab.ir

مقدمه مصحح

کتاب حاضر اصلان بزبان آلمانی توسط آلفونس گابریل برشته نگارش درآمده اثری است گرانبها که دران اشاوت جغرافیائی کاشفان اروپائی در هزاره اخیر شرح داده شده و حاوی اطلاعات دقیق و متنوع درمعین کشور ایران میباشد.

این اثر توسط مرحوم فتحعلی میرزا نوری پدر اینجانب در سال ۱۳۳۷ شمسی از آلمانی به فارسی ترجمه شد ولی بیمان و بالاخره درگذشت مترجم مانع ازان شد که ترجمه آن تصحیح و تنقیح گردیده بصورت مناسبی درآید. در سال ۱۳۴۱ که اینجانب پس از پایان تحصیلات از کشور فرانسه مراجعت نمودم دردم در این بنگاه ترجمه و نشر کتاب مأمور تصحیح و تدوین ترجمه این کتاب شدم و بکمک دستیار گرامری فاضلم آقای امیر هوشنگ فریار که آشنائی کامل بزبان آلمانی دارند موفق بمرور و مقایسه ترجمه با اصل کتاب گردیدیم و اینک این اثر گرانبها جهت مطالعه و استفاده صاحب نظران و دوستان دانش تقدیم میشود. در این مختصر ذکر این نکته لازم است که نام پاره ای از روستاها و محله های که در این کتاب ذکر شده با نام کنونی آنها تطبیق نمیکند ولی در ترجمه کتاب عیناً همان صورتی که در اصل آورده شده، ذکر گردیده است.

در خاتمه لازم به تذکار است که هر چند در ترجمه و تصحیح این کتاب نهایت کوشش و دقت مبذول شده اما چون محتمل است که اشکالات و اشتباهاتی حین ترجمه و تصحیح وجود داشته باشد لذا ضمن عرض معذرت از خوانندگان گرامی تقاضا دارد بذاتذکرات خود اینجانب را راهنمایی فرمایند.

هومان خواجه نوری

شرح حال مترجم

فتحعلی خواجه نوری (خواجہ نوران) در سال ۱۲۷۷ شمسی در تهران تولد یافت. تحصیلات خود را در شهر لوزان در سوئیس و مدرسه عالی آلمانی تهران پایان رسانید و در سال ۱۳۰۹ به خدمت وزارت فرهنگ درآمد. در این مدت مقامات مختلفی را بعهده داشت از آن جمله چندین سال متصدی اداره آمار و چندی بازرس عالی آن وزارتخانه بود. غالب سالنامه‌های فرهنگی کشور زیر نظر او چاپ و منتشر شده است. وی در تیر ماه سال ۱۳۴۱ بدرود حیات گفت.

مرحوم فتحعلی خواجه نوری چندبار به کشورهای اروپائی مسافرت کرد و بزبانهای آلمانی و فرانسه بخوبی آشنائی داشت.

شرح حال مصحح

هومان خواجه نوری فرزند مرحوم فتحعلی خواجه نوری در سال ۱۳۱۲ شمسی در تهران متولد شده. تحصیلات ابتدائی و متوسطه را در شهر تهران به پایان رسانده پس از اخذ درجه لیسانس در رشته ادبیات علوم تربیتی مدت دو سال به دبیری دبیرستان های تهران اشتغال داشت. سپس جهت تکمیل تحصیلات عالی کشور فرانسه گردید و موفق به گذراندن درجه دکرا در رشته علوم تربیتی از دانشکده ادبیات پاریس (سوربن) گردید و فعلا در سازمان برنامه به ادامه خدمت مشغول است و هم اکنون از کارشناسان این سازمان میباشد.

آن در دوره قدیم یاد در قرون وسطی در نتیجه مسافرت تجار و سیاسیون و ماجراجویان و جنگجویان و سالاران در مغرب زمین راجع به ایران به اطلاع عامه رسیده است برای معلومات جمع یابان و این سرزمین امروز فقط اهمیت تاریخی دارد.

در نتیجه مسافران و سالاران که از جنبه سیاسی اقدام کرده اند تازه در ابتداء قرن پیش ایران در قلمرو اکتشافات جغرافیائی قرار گرفت و بعضی از عملیات این زمان که بطور مجزا و بایباعتنای نیز نام می شود سرزمین دارای ارزش می باشد. اولین هدف استقرار مجدد يك نقشه مطمئن بوده و در علم جغرافیه تحقیقات اقتصادی و مناسبات اجتماعی بیشتر توجه شده بود تا به زمین شناسی و شکل سیاسی سرزمین کشف شده.

جمعی از کاشفان موادی راجع به نباتات، طبیعت را نسبتاً زودتر در دایره اکتشافات خود داخل کرده قبل از همه چیز وجود علم نباتات يك منطقه یا عدم وجود آن دقت آنان را بسوی خود جلب کرد. در میان علمای فنی و طبیعی هم در ایران به گیاه شناسان بر میخوریم و آنها هستند که به پیدایش جغرافیا بیش همه کمک کرده اند.

اوشرالوی Aucher Eloy اول کسی بود که به ناماسی در کوههای بختیاری صعود کرد. میشو Michaux و کوتشی Kotschy و برمولر Brumler هم جزء اولین کسانی بودند که به ترتیب به کوههای الوند و کهگیلویه و تخت سلیمان صعود کردند.

کاشفان تاریخ قدیم و باستان شناسان نیز در تحقیقات مربوط به ایران گره های پرافتخاری انجام داده اند. آنها دروادی های خاموش خالی از سکنه پیش می رفتند و با تحقیقاتی که برای روشن کردن تاریخ قدیم بشر بعمل می آوردند طرح هایی هم از زمین بر می داشتند بطوریکه در زمان واحد هم تاریخ قدیم ایران هم باستان شناسی را با اطلاعات جغرافیائی از نزدیک توأم می ساختند. عبور « راولینسن Rawlinson » از « عیلام » قدیم همان اندازه که نتایج باستان شناسی همراه داشت به همان اندازه شامل اطلاعات جغرافیائی نیز بود؛ این موضوع در باره مسافرت « هر تسفلد Herzfeld » در همین سرزمین و مسافرت اکتشافی « شتاين Stein » در جنوب و غرب ایران هم صدق میکند و درین کتاب آنها هم از نظر جغرافیائی و هم از نظر باستان شناسی مکرر سهیم می باشند.

از زمانیکه موضوع بدست آوردن نفت مورد توجه قرار گرفته کشفیات جدید راجع به

ایران شدیداً رو به ترقی گذاشته است. نقشه بردارهای مجهز به آلات جدید که از طرف شرکت‌های نفت مأموریت داشتند جانشین مساحانی شدند که قبلاً از طرف دولتهای ذی‌علاقه به سیاست به ایران اعزام شده بودند. اینان غالباً در لباس زمین‌شناس درآمده یا زمین‌شناسانی به‌همراه داشتند که برای شناسائی حوزه اکتشافی و تشکیلات لازم جهت آن خویش را حاضر بخدمت نشان میدادند. ابتدا در مراکز کشف شده نفت جنوب غربی ایران و همچنین بعداً از شرق ایران زمین‌شناسانی به اکناف کشور بحرکت درآمدند که «هاریسن» را باید مقدم بر همه دانست.

در ایران عملیات جغرافیائی خیلی بیشتر از زمین‌شناسی انجام شد. «هدین» Hedin و «نیدرمایر» V. Niedermayer و «بوبک» Bobek و «ستراتیل-زاور» Stratil-zaver مؤلف و عده کمی دیگر حاضر شدند این سرزمین را بطور کامل و از نظر عوامل طبیعت درک نموده و از لحاظ جغرافیائی تشریح نمایند و با علم به پیچیدگیها و تجلی پر جوش و خروشی که جغرافیای طبیعی در آن در پیچیدگیهای گام‌های اول در این باره برداشته شد و این افتخار نصیب ما گردید. عکس برداریها که در قرن اخیر مخصوصاً در طرز مشاهدات جغرافیائی انقلاب بوجود آورده در ایران به اسامی مختلف از دستفرازان استفاده قرار گرفته است. ولی معدک صرف نظر از چند استثنا کوچک فقط پروازهاست که از نظر زمین‌شناسی بوسیله «ا.ف. شمیدت» E. F. Schmidt انجام گردیده رسماً مورد توجه واقع شده است.

اکتشافات انگلیس‌ها از این درجه اول اهمیت قرار دارد. از هنگامی که اتباع «ملکم» Malcolm شروع به مسافرت کردند در زمان «هاریسن» صف انگلیسهای جسور که تمام قوای خود را اختصاص به اکتشافات ایران دادند قطع نشده است. اشخاصی مانند پ.م. سایکس P. M. Sykes یا «ا.ت. ویلسن» A. T. Wilson صورت افسانه‌ای بخود گرفته‌اند و عملیات آنها هنوز هم در مواقع فراغت زبانزد چاه‌نشینان میباشند که پدران یا اجدادشان این بیگانگان غربی را میشناختند و مورد تحسین قرار میدادند.

تا کنون دخالت ایرانیان در اکتشافات کشور خودشان چنان قابل ذکر نبود ولی چنین پیداست که در ایران اساس عمده کشفیات جغرافیائی به دست آنها شده باشد. کرسی‌هایی برای تعلیمات جغرافیا و شعب آن در دانشگاه تهران تأسیس شده است. اکنون در داخل کشور شاگردانی تربیت میشوند ولی تا حال در بعضی موضوعات متفرع از جغرافیای عملیات واقعی فقط از طرف کسانی انجام شده که در ممالک غرب از تحصیلات خود صرف نظر کرده و بعنوان بررسی موضوعاتی را که بیشتر جنبه اقتصادی دارد در پیش گرفته‌اند.

در صورتی فعالیت علمای جغرافیای ایران ممکن است مفید واقع گردد که پایه آن بر اساسی استوار شود که با زحمات بسیار توأم باشد و آنها غالباً خالی از ملاحظه نمیشد. آنها میبایستی کاشفان غربی را که در مدت صدها سال زحمت کشیده‌اند سرمشق خود قرار دهند؛ در آن صورت دوران درازی هم لازم است تا از فعالیت‌های آنها نتیجه‌ای حاصل گردد. در زمان ما اکتشافات در ایران از جهات معینی خاتمه یافته تلقی میشود زیرا کشور شیر و خورشید هم تقریباً مانند سایر کشورهای روی زمین دیگر محلی برای مسافرتها

اکتشافی بطور قدیم ندارد ولی هنوز اکتشافات از بعضی جهات قابل تعقیب است ولی از این حیث با وجود ترقیات و کشفیات علمی مهمی که در قرن نوزدهم و بیستم صورت گرفته تا آغاز جنگ دوم جهانی وقفه قابل ملاحظه‌ای روی داده است. اما این موضوع باید در نظر گرفته شود که ایران دیگر سرزمین منفرد و مجزائی نیست و در سالهای اخیر گروه بی‌شماری از متخصصان رشته‌های گوناگون از ملتهای مختلف در آن سکنی کرده‌اند و بی‌مناسبت نیست که با نظری بگذشته با آنچه تا کنون عمل شده توجه شود.

بطور کلی فقط اکتشافات داخله ایران مورد توجه قرار میگیرد و از کارهایی که در خارج از ایران دریاها متصل به آن بعمل آمده تنها بطور اختصار ذکری بمیان میآید. خلاصه‌ای را که فوگت علمی در خلیج توسط «ا.ت. ویلسن A.T. Wilson» انتشار یافته است.^۱ موضوع فوگت علمی را هر مؤلفی طور دیگری مورد بحث قرار میداد و برای هر یک از کارهای اکتشافی در این دیار یک قائل میشد. فقط باید علمائی را استثناء کرد که شخصاً وارد میدان عمل نمیشدند و منحصراً تجربیات دیگران را با نظر انتقادی مورد مطالعه قرار میدادند. لذا قسمت زیادی از اضافات سحیح درباره وضعیت ایران که از تشریح آن عاجز مانده‌اند از میان رفته است. در سیرج نام بهترین شناسان مانند «و. ستوارت W. Stuart» و «لیدی شیل Lady Schiel» و «ایستویک Eostwiek» و «بینینگ Binning» و بسیاری دیگر بطور خلاصه ذکر شده در صورتی که راهائی که آنها در ایران پیموده بودند غالباً قبل از خود آنها تشریح شده بوده یا اینکه مشاهدات آنها در درجه اول مربوط به اوضاع اقتصادی بوده است. وسیعترین میدانها به پیشقدمان و علمای اختصاص یافته که در زمان علم نقشه برداری و جغرافیای طبیعی قدم برداشته‌اند نتایجی که از توصیف انواع زندگانیها بدست آمده در درجه دوم قرار گرفته است و تا حدی که این باب گنجایش دارد از مسائلی صحبت شده که کاشف آن را تعقیب کرده است.^۲

همانطوری که در وهله اول فعالیت هر یک از مسافران در نظر قرار گرفته در درجه اول بنظر من چنین آمد مردان و زنانی را که راجع به سبب ملوالت جغرافیائی ایران منحل زحمت شده‌اند بدست فراموشی نسپارم. امروز هم ما از «بروین Brevin» چه میدانیم؟ یا از «کمپفر Kompter» و «ستکلر Stocqler» و «اوشر Aucher» و بسیاری دیگر که هرگز در مقابل عملیات خود پاداشی ندیدند یا کلمه تشکر آنرا نشنیدند چه خبر داریم. وقتی انسان در زندگانی این اشخاص صاحب عزم تعمق نمیکند و اختیار

۱ - ج. بمب. مجمع تاریخ طبیعی ۱۹۲۶ XXXI

۲ - در حاشیه فصل ۲۸ بمناسبت مسافرتهاى شخصی که مخصوصاً در صحرای داخله ایران بعمل آمده چند نقشه توسط من و خانم کشیده شد که بموقع اجرا در نیامد. چون ما دیگر در نظر نداریم این نقشه‌ها را مورد استفاده قرار دهیم و از طرفی ممکن است تجربیات ما برای مسافرانی که در آینده به سرزمینهای خشک میروند باعث صرفه‌جویی در تهیه وسائل و صرف وقت بشود و حتی آنها را از بعضی مخاطرات که اشخاص تازه‌کار در محل‌های پرخطر نمیتوانند از آن اجتناب کنند حفظ نماید لذا بطور خلاصه به نقشه‌هایی که ما نتوانستیم عملی کنیم اشاره شده است تا آنها بتوانند به نحو شایسته‌ای آن را بکار بندند.

مجبور به تجلیل واحترام نسبت بآنها میگردد.

من بیش از دوازده سال راجع به کتاب حاضر کار کرده‌ام و چون در يك دهستان دور افتاده اطریش سفلی بشغل طبابت مشغول و برای بدست آوردن وسائل زندگانی ناچار به مبارزه بودم لذا مطالبی را که برای انجام کار این کتاب لازم بود به زحمت بدست میآوردم ولی منذك دست از کار نکشیدم زیرا چنین تصور می کردم که برای یکنفر مؤلف تاریخ اکتشاف ایران که خود در نتیجه مسافرت توانسته به تکمیل معلومات و اطلاعات راجع به این کشور کمک کند این کتاب دارای امتیاز و برتری خواهد بود.

و شرح حال ایران A Biography of Persia ، تألیف د. ا. ت. ویلسن A. T. Wilson ، برای تدوین این کتاب کمک بزرگی بود که با مقایسه با سایر کاشفان ایران مطالب برای من و بنی المقدور کاملی از این کشور تا حدود ۱۹۲۹ در آن گردآوری شده است. از آن پس نشأت راجع به ایران به اندازه‌ای زیاد شده که بالاخص در زمینه اقتصادیات و ارتباطات و سیاست فقط عده محدودی از آن ممکن بود مورد توجه قرار گیرد. متأسفانه میسر نشد نقشه تفاهاروس را در ایران کاملاً مورد توجه قرارداد زیرا با تمام زحمات بعضی از تألیفات روسی بدست نیامد و نمیتوان ادعا کرد فهرست کتبی که در آخر بعضی از فصول ضمیمه شده کامل باشد.

در کتاب حاضر رسم الخط کلیات ایرانی که من در تألیفات سابق خود بر طبق قواعد فرهنگ اسلامی بکار میبردیم، تغییر یافته و پیچیده تر آمد و رونویس ساده تر انگلیسی هم برای خوانندگان آلمانی زبان زیاد مناسب بود. لذا با ملاحظه طرز تلفظ هر دو رسم الخط مورد استفاده قرار گرفتند و در بعضی موارد در رسم الخط قدیم محفوظ نگاهداشته شد و شدیداً آرزو دارم که بالاخره رونویس واحدی از کلمات رسم که به آلمانی نقل میشود پدید آید. تغییر دایم اسامی محل در ایران ایجاب می کند نامهای قدیم و جدید هر دو استعمال شود. رعایت جدیدترین تغییر نامها که تاکنون نه در ایران و نه در خارج رواج پیدا نکرده بعمل نیامده است. برای اجتناب از سوء تفاهم به کشور ایران نام Pers Perse ، داده شده و مفهوم جغرافیائی کلمه «ایران» به سرزمینی که بین هند و ایران و خارج فارس و بین النهرین واقع میباشد اطلاق گردیده است.

برای اینکه حتی المقدور از حجم کتاب کاسته شود لازم بود برای چاپ علامات اختصاری مورد استفاده قرار گیرد و نیز از لحاظ گرانی قیمت فقط تعداد کمی نقشه و عکس تهیه شده و در نقشه‌ها نهایت سادگی بکار رفته است. مخصوصاً از تدارك يك نقشه دقیق و جدید که شامل تمام سرزمین مورد بحث باشد صرف نظر شده است. با اینکه به خوانا بودن متن کتاب تا حدی لطمه وارد شده معذك میسر نشد که از مقدار زیادی حاشیه نویسی صرف نظر شود.

با وجود تمام نواقصی که این کتاب دارد خدا کند کاشفان و محققان آینده متوجه شوند که چه کارهای دیگری هنوز در ایران باقی مانده و بیاد متقدمان خود بیفتند و بدانند قبل از آنان هم چه زحماتی صورت گرفته است زیرا مسافران امروز ما بسیار مستعد میباشند که در اقدامات خود منابع قدیمتر را بدست فراموشی بسپارند.